

شماره: ۱۴۰۵-۱۸۱۵

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۴/۱۷

پیوست: دارد

مدیرعامل
ورژین بیات‌عالم

بسمه تعالی

بخشنامه به مدیران محترم حسابرسی

با سلام و احترام

به پیوست، ثبت‌های حسابداری "گواهی صرفه‌جویی انرژی" که توسط سازمان بورس و اوراق بهادار تدوین و توسط کمیته فنی این سازمان تصویب شده است، برای استفاده تقدیم می‌گردد.

و من الله التوفیق

موسی بزرگ اصل

تهران-خیابان احمد قصیر، خیابان شهید احمدیان (خیابان پانزدهم)، پلاک ۷، کدپستی ۱۵۱۳۸۳۶۵۱۱

تلفن: ۸۲۱۸۲۱۰۰، نمابر: ۸۸۷۲۲۴۳۵، www.audit.org.ir

سازمان بورس و اوراق بهادار
Securities & Exchange Organization

۱۴۰۵

ثبت‌های حسابداری گواهی صرفه‌جویی انرژی

سازمان بورس و اوراق بهادار

تیر ۱۴۰۵

مطابق با مصوبه شورای عالی بورس و اوراق بهادار مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۶ درخصوص شناسایی و تعریف گواهی صرفه‌جویی انرژی به عنوان ابزار مالی، "اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی، اوراق بهادار قابل معامله‌ای است که متضمن تعهد ناشر آن به تحویل مقدار معینی از یک حامل انرژی مشخص به دارنده آن در تاریخ مقرر می‌باشد و از محل صرفه‌جویی محقق شده یا تعهد به صرفه‌جویی انرژی در یک دوره زمانی معین ناشی شده است". همچنین، طبق ماده ۱,۵ آیین‌نامه ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط زیست، "گواهی صرفه‌جویی انرژی، اوراق بهاداری هستند که نشان‌دهنده حق مالکیت بر مقدار مشخصی از میزان انرژی صرفه‌جویی شده از یک حامل انرژی بر اساس گزارش امکان‌سنجی (توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی) طرح صرفه‌جویی انرژی در یک دوره زمانی مشخص بوده، توسط نهادهای تخصصی و فنی بهینه‌سازی انرژی و محیط زیست با تایید کمیسیون صرفه‌جویی انرژی صادر شده و در بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط زیست قابل معامله می‌باشند".

براساس «آیین‌نامه ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط زیست» و «دستورالعمل اجرایی آیین‌نامه ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط زیست»، پس از آنکه گواهی صرفه‌جویی با بررسی گزارش امکان‌سنجی طرح صرفه‌جویی در یک دوره زمانی مشخص توسط نهادهای تخصصی و فنی بهینه‌سازی انرژی و محیط زیست با تایید کمیسیون صرفه‌جویی انرژی صادر شد، به منظور پذیرش گواهی صرفه‌جویی انرژی محقق شده، ناشر (تا زمان تشکیل و فعالیت سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی، شرکت ملی گاز ایران در خصوص گواهی‌های صرفه‌جویی گاز، شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران در خصوص گواهی‌های صرفه‌جویی فراورده‌های نفتی و شرکت توانیر در خصوص گواهی‌های صرفه‌جویی برق^۱) باید تشریفات لازم جهت پذیرش اوراق را در بورس انرژی ایران مطابق با «دستورالعمل پذیرش کالا و اوراق بهادار قابل معامله در بورس انرژی» انجام دهد و پس از پذیرش اوراق به منظور انجام تشریفات تخصیص گواهی صرفه‌جویی انرژی محقق شده، متقاضی تخصیص گواهی صرفه‌جویی انرژی، موظف است مدارک و مستندات «دستورالعمل پذیرش کالا و اوراق بهادار قابل معامله در بورس انرژی» را از طریق مشاور پذیرش جهت ارائه در جلسه کمیته عرضه به بورس انرژی ارسال نماید تا پس از موافقت کمیته عرضه، دارایی گواهی صرفه‌جویی انرژی برای متقاضی ایجاد گردد و متقاضی جهت عرضه گواهی صرفه‌جویی انرژی در بورس انرژی ایران، پس از تکمیل فرم سفارش فروش و درخواست عرضه اقدام به عرضه دارایی خود در قالب معاملات با حراج پیوسته نماید.

انتقال مالکیت گواهی صرفه‌جویی در روز انجام معامله، از کد معاملاتی فروشنده به خریدار به صورت مکانیزه ثبت می‌شود. دارنده گواهی صرفه‌جویی باید قبل از انقضای اعتبار گواهی صرفه‌جویی، جهت تحویل کالا یا حامل انرژی، مطابق با «دستورالعمل صدور، اعمال و تسویه گواهی صرفه‌جویی گاز طبیعی در بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط زیست» و «دستورالعمل اعمال و تسویه گواهی صرفه‌جویی انرژی برق محقق شده در بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط زیست» اقدام نماید و در صورت عدم اقدام در جهت تحویل حامل انرژی، گواهی مزبور قابلیت معامله در بورس را نخواهد داشت.

در صورت درخواست دارندگان گواهی صرفه‌جویی انرژی به دریافت حامل انرژی صرفه‌جویی شده، شرکت ملی گاز ایران، شرکت توانیر، شرکت‌های انتقال و توزیع انواع حامل‌های انرژی موظف هستند معادل انرژی صرفه‌جویی شده مندرج در گواهی صرفه‌جویی نسبت به تحویل همان میزان حامل انرژی (حسب درخواست دارنده گواهی در نقاط مورد نظر در شبکه انرژی‌رسانی موجود و دارای ظرفیت لازم) اقدام نمایند. تحویل‌گیرندگان حامل انرژی می‌توانند بر اساس مقررات موجود نسبت به دریافت مجوز فروش حامل انرژی با استفاده از سازوکارهای بورس اقدام نمایند، لازم به ذکر است، مصرف‌کنندگانی که معیارهای مصوب مصرف

^۱ مطابق با بند ۱۲ ماده ۱ «آیین‌نامه اجرایی بند «الف» ماده ۴۶ قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران»

انرژی را رعایت ننموده و بیش از آن مصرف کرده باشند می‌توانند تمام یا بخشی از مصرف اضافی حامل انرژی خود را از طریق خرید گواهی صرفه‌جویی انرژی از بازار تامین نمایند.

با توجه به اهمیت گزارشگری مالی و چگونگی ثبت‌های حسابداری معاملات اوراق مزبور، ثبت‌های مربوط به معاملات گواهی صرفه‌جویی به شرح زیر ارائه شده است. در این خصوص توجه به نکات زیر ضروری می‌باشد:

۱- مطابق با بند «الف»، ماده ۲۱ «قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها»، انتقال دارایی پایه از/به ابزارهای مالی مبتنی بر دارایی پایه مصوب شورای عالی بورس و اوراق بهادار از جمله صندوق طرح (پروژه) و گواهی صرفه‌جویی انرژی از شمول قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۴۰۰/۰۳/۰۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی مستثنی می‌باشند.

۲- مطابق با ماده ۱۵ «دستورالعمل اجرائی آیین‌نامه ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط زیست»، ناشرین مکلفند در راستای افزایش بهره‌وری انرژی در کشور، از طریق سازوکار بورس انرژی، میزان انرژی معادل صرفه‌جویی شده مطابق گواهی را با نرخ انتقال (نرخ ترانزیت) معادل صفر به متقاضی تحویل نمایند.

۳- طبق بند ۹ «دستورالعمل اجرائی آیین‌نامه ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط زیست»، صدور گواهی در مقاطع زمانی سه‌ماهه تا اتمام دوره زمانی طرح و در سقف دوره مصوب شورای اقتصاد برای متقاضی انجام می‌شود. همچنین، طبق ماده ۲۳ دستورالعمل مذکور، به وزارتخانه‌های نفت و نیرو اجازه داده می‌شود با درخواست متقاضی ضمن اخذ تضامین لازم، گواهی معادل کل صرفه‌جویی طرح را در نیمه عمر صرفه‌جویی طرح صادر نمایند.

۴- مطابق با بند ۱،۷ آیین‌نامه ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط زیست در خصوص مبنای محاسبه قیمت حامل انرژی در طرح‌های صرفه‌جویی انرژی، قیمت حامل انرژی تحویلی در قبال گواهی صرفه‌جویی انرژی برابر تعرفه انرژی صرفه‌جویی شده در زمان انجام صرفه‌جویی انرژی در دوره صدور قبض خواهد بود.

۵- مطابق با تبصره بند ۳-۲-۴ «دستورالعمل اعمال و تسویه گواهی صرفه‌جویی انرژی برق محقق شده در بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط زیست»، دارنده گواهی صرفه‌جویی برق از پرداخت «مابه‌التفاوت اجرای مقررات» موضوع بند ۱-۵-۵ «دستورالعمل توسعه مبادلات برق در بورس انرژی» معاف است.

۶- صدور گواهی صرفه‌جویی گاز از طریق بررسی گزارش امکان‌سنجی و اعلام ناشر و یا از طریق طرح‌های مصوب شورای اقتصاد و اعلام ناشر نیز امکان‌پذیر است.

۷- مطابق با ماده ۱۳ «دستورالعمل اجرائی آیین‌نامه ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط زیست»، امکان استفاده از گواهی‌های صرفه‌جویی انرژی به منظور تسویه جرائم ماده ۲۶ «قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی» وجود دارد.

۸- در صورت نکول مطابق با ماده ۵ آیین‌نامه اجرایی بند «الف» ماده ۴۶ قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران، بر اساس بند «ب» ماده ۳ مصوبه شورای عالی انرژی مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۱۳ یا بند ۵ ماده ۳ «آیین‌نامه نحوه فعالیت شرکت‌های کارور برق و نصب شمارشگرهای هوشمند» اقدام صورت می‌پذیرد.

۹- سرمایه‌گذاری در گواهی صرفه‌جویی به عنوان سرمایه‌گذاری جاری سریع‌المعامله طبقه‌بندی و ارزیابی آن در مقاطع گزارشگری مالی مطابق با مفاد استاندارد حسابداری شماره ۱۵ براساس ارزش بازار صورت می‌پذیرد.

الف: ثبت‌های حسابداری در دفاتر سرمایه‌گذار پروژه صرفه‌جویی

حالت اول: اجرای پروژه‌های صرفه‌جویی، بخشی از فعالیت اصلی شرکت است.

مثال: فرض نمایید شرکت الف در تاریخ ۱۴X۱/۰۱/۰۱ اقدام به سرمایه‌گذاری در یک پروژه صرفه‌جویی برق کرده است. اطلاعات پروژه و مخارج صورت گرفته در سال مالی مذکور به شرح زیر است:

- میزان صرفه‌جویی برق تعهد شده: ۲۰۰۰ کیلووات-ساعت
- حداکثر زمان مورد تعهد از تاریخ شروع بهره‌برداری پروژه ۷ سال است.
- در هر دوره سه‌ماهه به ازای هر ۱ کیلووات-ساعت تحقق صرفه‌جویی، یک گواهی صرفه‌جویی برق صادر می‌شود.
- مخارج پروژه طی سال ۱۴X۱ به شرح زیر است:
 - هزینه‌های حقوق و دستمزد به صورت نقدی: ۸۰۰٫۰۰۰ ریال
 - خرید خدمات به صورت اعتباری: ۷۰۰٫۰۰۰ ریال
 - مصرف موجودی مواد و کالا: ۴٫۰۰۰٫۰۰۰ ریال

۱- انجام پروژه صرفه‌جویی انرژی

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
موجودی مواد و کالا - پروژه صرفه‌جویی انرژی در جریان تکمیل	۵٫۵۰۰٫۰۰۰	
موجودی نقد		۸۰۰٫۰۰۰
پرداختی‌های تجاری و غیرتجاری		۷۰۰٫۰۰۰
موجودی مواد و کالا		۴٫۰۰۰٫۰۰۰
شناسایی پروژه صرفه‌جویی انرژی در جریان تکمیل		

۲- اتمام پروژه صرفه‌جویی انرژی

فرض می‌شود در تاریخ ۱۴X۱/۱۲/۲۸ اجرای پروژه صرفه‌جویی به اتمام می‌رسد.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
موجودی مواد و کالا - پروژه صرفه‌جویی انرژی	۵٫۵۰۰٫۰۰۰	
موجودی مواد و کالا - پروژه صرفه‌جویی انرژی در جریان تکمیل		۵٫۵۰۰٫۰۰۰
شناسایی پروژه صرفه‌جویی انرژی تکمیل شده		

۳- دریافت گواهی صرفه‌جویی

با فرض تحقق ۱۰۰ کیلووات-ساعت صرفه‌جویی برق در ۳ ماهه اول پس از تکمیل پروژه صرفه‌جویی انرژی، با پرداخت تعرفه برق مبدا به نرخ ۱۰۰۰ ریال به ازای هر کیلووات-ساعت انرژی صرفه‌جویی شده توسط سرمایه‌گذار، گواهی صرفه‌جویی انرژی در تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۲۸ به میزان ۱۰۰ واحد توسط ناشر صادر شده است. ارزش بازار هر واحد گواهی صرفه‌جویی مبلغ ۴۰۰۰ ریال است. لازم به ذکر است، به نسبت صرفه‌جویی تحقق‌یافته نسبت به کل مبلغ صرفه‌جویی متعهدشده، از مبلغ موجودی مواد و کالای پروژه صرفه‌جویی برق به بهای تمام شده گواهی صرفه‌جویی برق منظور می‌گردد.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
بهای تمام شده گواهی صرفه‌جویی انرژی	۱۰۰,۰۰۰	
موجودی نقد*		۱۰۰,۰۰۰
بهای تمام شده گواهی صرفه‌جویی انرژی**	۲۷۵,۰۰۰	
موجودی مواد و کالا - پروژه صرفه‌جویی انرژی		۲۷۵,۰۰۰
سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله - اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی	۴۰۰,۰۰۰	
درآمدهای عملیاتی***		۴۰۰,۰۰۰
شناسایی درآمد عملیاتی و بهای تمام شده گواهی صرفه‌جویی انرژی در زمان صدور گواهی		

$$* 100,000 \times 100 = 100,000$$

$$** (100 \div 2,000) \times 550,000 = 275,000$$

$$*** 400,000 \times 100 = 400,000$$

۴- عرضه گواهی صرفه‌جویی در بورس انرژی ایران

فرض می‌شود در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۲۱ شرکت اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی را با قیمت هر واحد ۵۰۰۰ ریال در بورس انرژی به فروش می‌رساند.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
موجودی نقد*	۵۰۰,۰۰۰	
سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله - اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی		۴۰۰,۰۰۰
سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی - سود (زیان) ناشی از فروش اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی**		۱۰۰,۰۰۰
فروش گواهی صرفه‌جویی انرژی و شناسایی سود (زیان) ناشی از فروش		

$$* 500,000 \times 100 = 500,000$$

$$** 500,000 - 400,000 = 100,000$$

حالت دوم: سرمایه‌گذاری در پروژه صرفه‌جویی، فعالیت اصلی شرکت نیست.

۱- انجام پروژه صرفه‌جویی انرژی

مثال: فرض نمایید شرکت الف در تاریخ ۱۴X۱/۰۱/۰۱ اقدام به سرمایه‌گذاری در یک پروژه صرفه‌جویی انرژی کرده و اطلاعات مرتبط با پروژه شامل مخارج انجام شده در سال مالی مذکور به شرح مفروضات ارائه شده در حالت اول است.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت - پروژه صرفه‌جویی انرژی در جریان تکمیل	۵۰۰,۰۰۰	
موجودی نقد		۸۰۰,۰۰۰
پرداختنی‌های تجاری و غیرتجاری		۷۰۰,۰۰۰
موجودی مواد و کالا		۴۰۰,۰۰۰
شناسایی پروژه صرفه‌جویی انرژی در جریان تکمیل		

۲- اتمام پروژه صرفه‌جویی انرژی

فرض می‌شود در تاریخ ۱۴X۱/۱۲/۲۸ اجرای پروژه صرفه‌جویی به اتمام می‌رسد.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت - پروژه صرفه‌جویی انرژی	۵۰۰,۰۰۰	
سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت - پروژه صرفه‌جویی انرژی در جریان تکمیل		۵۰۰,۰۰۰
شناسایی پروژه صرفه‌جویی انرژی تکمیل شده		

۳- دریافت گواهی صرفه‌جویی

با فرض تحقق ۱۰۰ کیلووات-ساعت صرفه‌جویی انرژی در ۳ ماهه اول پس از تکمیل پروژه صرفه‌جویی انرژی، با پرداخت تعرفه انرژی مبدا به نرخ ۱,۰۰۰ ریال به ازای هر کیلووات-ساعت انرژی صرفه‌جویی شده توسط سرمایه‌گذار، گواهی صرفه‌جویی انرژی در تاریخ ۱۴X۲/۰۳/۲۸ به میزان ۱۰۰ واحد توسط ناشر صادر شده است. ارزش بازار هر واحد گواهی صرفه‌جویی به مبلغ ۴,۰۰۰ ریال است. لازم به ذکر است، به نسبت صرفه‌جویی تحقق‌یافته نسبت به کل مبلغ صرفه‌جویی تعهدشده، از مبلغ سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت پروژه صرفه‌جویی انرژی به سود و زیان دوره منظور می‌گردد.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
سرمایه‌گذاری‌های سریع‌ال معامله - اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی*	۴۰۰,۰۰۰	
موجودی نقد**		۱۰۰,۰۰۰
سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت - پروژه صرفه‌جویی انرژی***		۲۷۵,۰۰۰
سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی - سود (زیان) ناشی از صدور اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی		۲۵,۰۰۰
شناسایی اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی		

$$* 4,000 \times 100 = 400,000$$

$$** 1,000 \times 100 = 100,000$$

$$*** (100 \div 2,000) \times 5,500,000 = 275,000$$

۴- عرضه گواهی صرفه‌جویی در بورس انرژی ایران

فرض می‌شود در تاریخ ۱۴X۲/۰۴/۲۱ شرکت اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی را با قیمت هر واحد به مبلغ ۵,۰۰۰ ریال در بورس انرژی به فروش می‌رساند.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
موجودی نقد*	۵۰۰,۰۰۰	
سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله - اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی		۴۰۰,۰۰۰
سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی - سود (زیان) ناشی از فروش اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی**		۱۰۰,۰۰۰
فروش گواهی صرفه‌جویی انرژی و شناسایی سود (زیان) ناشی از فروش		

$$* 5,000 \times 100 = 500,000$$

$$** 500,000 - 400,000 = 100,000$$

۵- دریافت الباقی گواهی‌های باقی‌مانده در میان قرارداد با اخذ موافقت ناشر^۲

فرض می‌شود در تاریخ ۱۴X۵/۰۷/۰۲ شرکت جهت دریافت الباقی گواهی‌های صرفه‌جویی انرژی باقی‌مانده برای ۱۴ دوره سه‌ماهه به مقدار ۱,۴۰۰ کیلووات-ساعت به صورت علی‌الحساب با اخذ موافقت ناشر اقدام به تودیع تضامین و پرداخت تعرفه مبدا نموده است. لازم به ذکر است، قیمت هر واحد در تاریخ مذکور در بازار بورس انرژی به مبلغ ۵,۰۰۰ ریال است.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
حساب انتظامی - تضامین صدور گواهی صرفه‌جویی	۷,۰۰۰,۰۰۰	
طرف حساب انتظامی - تضامین صدور گواهی صرفه‌جویی		۷,۰۰۰,۰۰۰
ثبت حساب‌های انتظامی در زمان تودیع تضامین جهت صدور گواهی صرفه‌جویی انرژی		

$$* 5,000 \times 100 \times 14 = 7,000,000$$

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله - اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی*	۷,۰۰۰,۰۰۰	
موجودی نقد**		۱,۴۰۰,۰۰۰
پیش‌دریافت اوراق گواهی صرفه‌جویی		۵,۶۰۰,۰۰۰
شناسایی اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی		

^۲ براساس مقررات مصوب، با درخواست سرمایه‌گذار، پس از گذشت حداقل ۵۰ درصد از دوره تعهد صرفه‌جویی، باقی‌مانده اوراق با تودیع تضامین قابل صدور است. لازم به ذکر است، رویداد اشاره شده در تمام حالت‌ها مصداق دارد.

$$* 5,000 \times 100 \times 14 = 7,000,000$$

$$** 1,000 \times 100 \times 14 = 1,400,000$$

۶- عرضه گواهی صرفه‌جویی در بورس انرژی ایران

فرض می‌شود در تاریخ ۱۴X۵/۰۷/۰۲ شرکت اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی را با قیمت هر واحد به مبلغ ۵,۰۰۰ ریال در بازار بورس انرژی به فروش می‌رساند.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
موجودی نقد*	۷,۰۰۰,۰۰۰	
سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله - اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی		۷,۰۰۰,۰۰۰
فروش گواهی صرفه‌جویی انرژی		

$$* 5,000 \times 100 \times 14 = 7,000,000$$

۷- تحقق تعهدات ناشی از گواهی‌های دریافت‌شده به صورت علی‌الحساب

فرض می‌شود ۱۰۰ کیلووات-ساعت صرفه‌جویی انرژی در ۳ ماهه اول پس از دریافت علی‌الحساب صورت می‌پذیرد.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
پیش‌دریافت اوراق گواهی صرفه‌جویی*	۴۰۰,۰۰۰	
سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت - پروژه صرفه‌جویی انرژی**		۲۷۵,۰۰۰
سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی - سود (زیان) ناشی از فروش اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی		۱۲۵,۰۰۰
شناسایی درآمد عملیاتی و بهای تمام شده گواهی صرفه‌جویی انرژی در زمان صدور گواهی		

$$* (100 \div 1400) \times 5,000,000 = 400,000$$

$$** (100 \div 2000) \times 5,500,000 = 275,000$$

۸- اتمام دوره تعهدات سرمایه‌گذار در پروژه صرفه‌جویی و دریافت تضامین تودیع شده

در پایان تعهد شرکت جهت صرفه‌جویی انرژی، کلیه تضامین اعطایی، توسط ناشر به سرمایه‌گذار در پروژه صرفه‌جویی عودت می‌شود.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
طرف حساب انتظامی - تضامین صدور گواهی صرفه‌جویی	۷,۰۰۰,۰۰۰	
حساب انتظامی - تضامین صدور گواهی صرفه‌جویی		۷,۰۰۰,۰۰۰
ثبت حساب‌های انتظامی در زمان عودت تضامین تودיעی صدور گواهی صرفه‌جویی انرژی		

حالت سوم: سرمایه‌گذاری در پروژه صرفه‌جویی برق با هدف استفاده از حامل انرژی در فعالیت شرکت

۱- انجام پروژه صرفه‌جویی انرژی

مثال: فرض نمایید شرکت الف در تاریخ ۱۴X۱/۰۱/۰۱ اقدام به سرمایه‌گذاری در یک پروژه صرفه‌جویی انرژی کرده و اطلاعات مرتبط با پروژه شامل مخارج انجام شده در سال مالی مذکور به شرح مفروضات ارائه شده در حالت اول است.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
موجودی مواد و کالا - پروژه صرفه‌جویی انرژی در جریان تکمیل	۵۰۰,۰۰۰ ر	
موجودی نقد		۸۰۰,۰۰۰
پرداختی‌های تجاری و غیرتجاری		۷۰۰,۰۰۰
موجودی مواد و کالا		۴,۰۰۰,۰۰۰ ر
شناسایی پروژه صرفه‌جویی انرژی در جریان تکمیل		

۲- اتمام پروژه صرفه‌جویی انرژی

فرض می‌شود در تاریخ ۱۴X۱/۱۲/۲۸ اجرای پروژه صرفه‌جویی به اتمام می‌رسد.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
موجودی مواد و کالا - پروژه صرفه‌جویی انرژی	۵۰۰,۰۰۰ ر	
موجودی مواد و کالا - پروژه صرفه‌جویی انرژی در جریان تکمیل		۵۰۰,۰۰۰ ر
شناسایی پروژه صرفه‌جویی انرژی اجرا شده		

۳- دریافت گواهی صرفه‌جویی

با فرض تحقق ۱۰۰ کیلووات-ساعت صرفه‌جویی انرژی در ۳ ماهه اول پس از تکمیل پروژه صرفه‌جویی انرژی، با پرداخت تعرفه انرژی مبدا به نرخ ۱,۰۰۰ ریال به ازای هر کیلووات-ساعت انرژی صرفه‌جویی شده توسط سرمایه‌گذار، گواهی صرفه‌جویی انرژی در تاریخ ۱۴X۲/۰۳/۲۸ به میزان ۱۰۰ واحد توسط ناشر صادر می‌شود. ارزش بازار گواهی به مبلغ ۴,۰۰۰ ریال است.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله - اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی	۴۰۰,۰۰۰	
موجودی نقد*		۱۰۰,۰۰۰
موجودی مواد و کالا - پروژه صرفه‌جویی انرژی		۲۷۵,۰۰۰
بهای تمام شده درآمدهای عملیاتی - هزینه برق		۲۵,۰۰۰
بابت شناسایی اوراق گواهی صرفه‌جویی ارزی		

$$** \quad ۱,۰۰۰ \times ۱۰۰ = ۱۰۰,۰۰۰$$

۴- درخواست تحویل/اعمال حامل انرژی

با فرض تحویل ۵۰ کیلووات-ساعت در تاریخ ۱۴۸۲/۰۳/۲۹ حامل انرژی در ازای گواهی صرفه‌جویی انرژی و مصرف آن در بخش تولید^۳

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
بهای تمام شده درآمدهای عملیاتی - هزینه برق*	۲۰۰,۰۰۰	
سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله - اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی		۲۰۰,۰۰۰
شناسایی هزینه برق دریافتی در ازای تحویل/اعمال گواهی صرفه‌جویی		

$$* ۴۰۰,۰۰۰ \times (۵۰/۱۰۰) = ۲۰۰,۰۰۰$$

^۳ در مواقعی که بین تاریخ تخصیص اوراق و تاریخ تحویل حامل انرژی، نرخ اوراق افزایش (کاهش) یابد ابتدا تفاوت مزبور در سود و زیان غیرعملیاتی شناسایی می‌شود.

ب: ثبت‌های حسابداری در دفاتر شرکت سرمایه‌گذاری با قصد سرمایه‌گذاری اوراق گواهی صرفه‌جویی برق

۱- در زمان عرضه اوراق گواهی صرفه‌جویی در بورس انرژی ایران فرض می‌شود در تاریخ ۱۴X۲/۰۴/۲۱ شرکت ۱۰۰ واحد گواهی صرفه‌جویی انرژی را با قیمت هر واحد به مبلغ ۴۰۰۰ ریال در بازار بورس انرژی خریداری می‌کند.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله - اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی*	۴۰۰,۰۰۰	
وجه نقد		۴۰۰,۰۰۰
ثبت شناسایی خرید گواهی صرفه‌جویی انرژی		

$$* ۴۰۰۰ \times ۱۰۰ = ۴۰۰,۰۰۰$$

۲- تعدیلات پایان دوره مالی

با فرض اینکه ارزش بازار اوراق در پایان سال مالی به ۴۵۰۰ رسیده باشد.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله - اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی*	۵۰,۰۰۰	
درآمد عملیاتی - سود (زیان) سرمایه‌گذاری‌ها		۵۰,۰۰۰
شناسایی سود (زیان) ناشی از تغییر قیمت در تاریخ گزارشگری مالی		

$$* (۴۵۰۰ - ۴۰۰,۰۰۰) \times ۱۰۰ = ۵۰,۰۰۰$$

۳- فروش گواهی صرفه‌جویی انرژی در بورس انرژی ایران

با فرض اینکه ارزش بازار اوراق به ۵۰۰۰ ریال رسیده باشد.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
وجه نقد*	۵۰۰,۰۰۰	
سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله - اوراق گواهی صرفه‌جویی انرژی**		۴۵۰,۰۰۰
درآمد عملیاتی - سود (زیان) سرمایه‌گذاری‌ها***		۵۰,۰۰۰
شناسایی سود (زیان) ناشی از فروش گواهی صرفه‌جویی انرژی		

$$* ۵۰۰۰ \times ۱۰۰ = ۵۰۰,۰۰۰$$

$$** ۴۰۰,۰۰۰ + ۵۰,۰۰۰ = ۴۵۰,۰۰۰$$

$$*** ۵۰۰,۰۰۰ - ۴۵۰,۰۰۰ = ۵۰,۰۰۰$$